

САТРИ

У првим месецима тог лета нов рибар се појавио на реци. Сатри га је видео погрбљеног над веслима у чуну направљеном од материјала који је вода избацила, старих кутија и летвица од гајби исписаних шаблоном и делова намештаја спојених лименим знаковима за продавнице и платненим дроњцима пошкропљеним премазима катрана. Тај склепани чамац по реткој магли терао је намргођени веслач који није гледао ни десно ни лево.

Стојећи за Тарнеровом тезгом, Сатри је зурио у дуги стаклени одар. Капљице воде клизиле су по тешким косим плочама у њиховим никлованим и порцеланским усецима. Унутра, на ломљеном леду под пригушеним светлом и овлаш окићен гранчицама першуна лежао је сом с тањиром пречника двадесет три центиметра у устима. Старци су непрестано прилазили да завире и прокоментаришу. На широком жутом боку била је картица. На њој је писало: Ухваћен у реци Тенеси 9. јуна 1952. Теж. 39,5 кг.

Бро јутро, Сатри, рече продавац рибе.

Где си ово ухватио, мајку му?

Неки Индијанац ми га донео јутрос. Шта кажеш, каква риба?

Нисам никад видео већег сома.

Стари Берт Винсент је свраћао малопре, каже да је то највећа коју је он лично видео.

Претпостављам да ти овог јутра не треба више рибе.

Овог јутра не.

Сатри прође кроз пијачну зграду и крену ка црначкој четврти са својом рибом.

Увече је посматрао Индијанца како се отискује са једним струком испод железничког моста на јармовима. И како се враћа.

Скренуо је у плаву сенку под литицом и отпловио из вида. Тридесет девет и по кила, промрмља Сатри.

Кад се спустио низ реку ујутро, гледао је да ли ће спазити Индијанчев чун. Видео га је како се нехајно љуља испод стрме стене на јужној обали. Ђубре је висило у лијанама на лицу литице, а танка раседна линија нагло се извијала нагоре и враћала доле све док није допрла до руба пећине тридесет метара изнад реке. Одозго га је посматрао рибар. Сатри подиже руку. Прилика на литици учини исто. Сатри спусти весла у воду и пође даље.

Кад се вратио узводно, Индијанац је чистио рибу на стени у подножју литице. Кад је видео Сатрија, устао је и погледао ка пећини и обрисао руке о бокове фармерки.

Сатри натера чун крај стене и увуче весла унутра. Између стена се налазио плитак базен, а са његовог дна безбројне рибље главе зуриле су увис кроз муљевиту воду у прошарану сунчеву светлост за њих мртвог света. Сплетена црева тонула су у тмину, а неколико конзерви се претећи пресијавало. Како је, рече.

Ехеј, рече Индијанац.

Како иде?

Добро.

Видео сам оног плавог сома код Гарнера. Не знам како си успео да га убациш у тај чамац.

Да, рече Индијанац.

Сатри погледа ка води, а онда опет диже поглед ка Индијанцу. Висок незнанац с кожом боје окера у издераним баканцама и бедној одећи, поцепана колена и лактови не закрпљени већ једноставно набрани и грубо зашивени. За кошуљу је био заденуо два порцеланска ока спојена ојачаном жицом која су се некад померала у лобањи какве лутке.

Ја живим тамо узводно, рече Сатри. Одмах изнад моста у оној првој кући на води.

Индијанац климу главом. Видео сам те, рече. На сунцу му је коса коју је сам шишао изгледала плаво, а очи су му биле црне. Сатри није могао да одреди да ли гледа у њега или у његове ципеле.

Ја оволике хватам. Сатри подиже најмањег сома из чамца.

Треба ти мамаца?

Мамаца?

Да.

Каквих имаш?

Чекај да ти донесем.

Сатри га је посматрао како весла да савлада струју. Попео се уз литицу као коза.

Кад се вратио, пружио је теглу Сатрију. Сатри је узео и погледа у њу и окрену спрам сунца и одврну поклопац и помириса. Боже сачувај, рече.

Индијанац је чукао на камену да га поближе осмотри и сад се одалама по бутини и насмеја.

Јеботе, рече Сатри. Натакао је поклопац преко оног стрва.

Немој да га миришеш, рече Индијанац, церећи се.

Сад ми кажеш. Испружио је руку и нагнуо теглу. Хоће ли остати на удици?

Наравно.

Е па, хвала. Можда ухватим једног од оних великих дркоша.

Да, рече Индијанац.

Сатри спусти теглу на седало и отисну се о стене. Хвала још једном, рече. Наиђи до мене.

Индијанац је стао и завукао руке у џепове и благо трзнуо брадом. Важи, рече.

Следеће недеље га није видео. Није било шашавог чамца. Сатри је испробао мамац, али тај задах, смрад изригане повраћке, није могао да поднесе. Непрестано је прао руке пошто га је натакао на удице. Трећег јутра је ухватио две корњаче и пустио теглу да потоне у смећкастосиву воду за последњим мамцем и вратио се на сечене комаде кедера и куглице од теста.

У понедељак ујутро неко му је закуцао на врата, па изађе на свежину праскзорја и тамо затече Индијанца. Носио је исту одећу, исте ципеле. Пар очних јабучица и даље заденут за џеп. Де си, рече.

Уђи, рече Сатри.

Како си прошо с мамцем?

Добро. Стално су ми се качиле корњаче.

Ех. Корњаче. Насртљивке, а?

Да. Пази главу.

Индијанац се погнуо и ушао и окренуо.

Седи. Сатри је неодређено показао руком мрачну унутрашњост.

Оне су добре за јело, рече Индијанац. Нема бољег меса.

Јесу, знам. Али их је гадно спремити.

Донеси је мени. Показаћу ти како се сређује.

Хоћеш кафу?

Може.

Сад ћемо, за минут. Хајде, седи.

Индијанац седе на кревет и прекрсти ноге.

Нисам те видео неколико дана.

Не.

Сатри захвати воду из канте за маст и насу је у цезву и запали горионик. Одмерио је кафу. Знао сам једног старца који је пушком ловио корњаче на реци. Мада никад нисам видео да продају месо.

Да, па... Ја продајем понекад.

Сатри пристави цезву на горионик и поклопи је и појача пламен. Дохвати празну шољу. У њој је био склупчан мртав паук, па је избацио паука у ђубре и испрао обе шоље. Кад је кафа проврела, насуо је пуне шоље и окренуо се и додао једну Индијанцу.

Он прихвати шољу озбиљно и дуну у њу. Осетио се на снажан киселкаст мирис дима, масти и рибе. Ретке маље на његовој глаткој кожи. Руке танке, с издуженим мишићима и плавим венама.

Нисам никад пробао, рече Сатри.

Пробао шта?

Корњачу.

Дођи некад до мене, направим ти.

Важи, рече Сатри.

Индијанац отпи гутљај кафе и погледа га преко ивице шоље озбиљним црним очима. Стрпали ме у затвор, рече.

Кад?

Прошле недеље. Тек сам изашо.

Зашто су те ухапсили?

Скитање. Знаш. Већ су ме једном хапсили.

Како си изашао?

Дали ми да метем. Дали ми да чистим и онда ми дали да идем. Јутрос сам дошо и нема ми чамца.

Где си га оставио?

Мало ниже. Мислим да су га неки дечаци отерали.

Јеси ли га тражио?

Јесам.

Сатри га је посматрао. Добро, рече. Узећемо мој чамац, па ћемо да видимо има ли га.

Платићу ти.

У реду је.

Узео је ципеле и чарапе. Ти речни пацови ће украсти све што није заковано.

Можда су га потопили.

Да ли би потонуо?

Ако ставиш довољно камења.

Сатри заврте главом.

Спустили су се низ реку, Сатри је веслао, а Индијанац избацивао воду из чамца. Повијали су се један према другом док су обављали свој део посла.

Био је неки паклен црња тамо, рече Индијанац.

Где то?

У затвору. Био је један велик огроман црња. Тукли су га по целом затвору. Улете унутра и разбију му главу пендрецима. Он убрзо дође себи и почне опет да их псује.

Сатри спусти весла.

Неколико чувара је зарадило модрице од њега, рече Индијанац.
Је ли изашао?

Јесте. Неко је дошо и извуко га јуче.

Сатри је наставио да весла.

Прошли су крај последњег моста и окуку на реци. Посматрали су обалу.

Да није оно? рече Сатри, показавши руком.

Индијанац заклони очи. Није, рече. Оно је неко смеће.

Сатри обриса око о раме слегнувши и продужи даље.

Хоћеш да ја мало веслам?

Не. У реду је.

Пронашли су чун потопљен у плићаку поред врха острва. Сатри приђе поред и положи весла уназад. Индијанац устаде.

Је ли пробијен? рече Сатри.

Не. Мислим да није.

Сигурно су још ту на острву.

Индијанац осмотри запарене потезе трске и врбе. Звиждовка је прелазила преко муљевитог спруда попут птице у стрељани. Сатри искочи с конопцем у руци и онда извукоше чун на обалу.

Путељак је водио у унутрашњост острва кроз коров. Ходали су опрезно. Мали дроздови су кружили и крештали.

Изашли су на чистину где су угљенисани штапови и црно камење означавали траг ватре. Неколико празних конзерви пасуља. Обишли су ливаду.

Изгледа да су збрисали, рече Сатри.

Да.

Нису могли одмаћи далеко.

Нека их, рече Индијанац.

Мислиш?

Ма да.

Добро.

Окрнули су се и дефиљујући отишли са чистине, Сатри иза Индијанца. Вилини коњици су непрестано узлетали с врхова шаша попут кинеских змајева.

Како се зовеш? рече Сатри.

Индијанац се осврну и погледа уназад. Мајкл, рече.

Тако те зову?

Опет се окрену. Не, рече. Зову ме Тонто или Ваху или Поглавица. Али зовем се Мајкл.

Ја сам Сатри.

Индијанац се осмехну. Сатри је помислио да ће можда стати и пружити му руку, али није.

Избацили су воду из чамца и спустили га у реку, а Сатри га је отиснуо на светлосмеђе воде. Индијанац је узео весла и управио га узводно. Шта сам ти дужан? рекао је.

Баш ништа.

Добро. Дођи до мене да ти средим ту корњачу.

Сатри подиже руку. Важи, рече. Пази се полиције.

Индијанац спусти весла у воду и крену.

Сатри уђе у свој чун и пређе на задњи крај и одгурну га о спруд веслом. Индијанчев склепани чамац убрзо је одмакао далеко уз реку, а светлост се трепераво одбијала од весала на местима где су била поломљена и спојена прикуцаним и спљоштеним конзервама од хране. Онда и он спусти весла у воду и крену ка унутрашњости острва. Мотрио је на било какав траг лопова дуж обале и видео њушку бизамског пацова међу врбама и видео легло чапљица како зевају у свом паперјастом гнезду у шашу, класасте кљунове и лепљива грла, ружичасту кожу и младо перје и ноге без костију што штрче наоколо. Скренуо је ближе ка обали да види. Какве необичне узане зверчице. Док је пролазио спрам њих, крај ува му прозуја камен. Сагнуо се и погледао ка папрати на обали, али пре него што је успео да се сабере још један камен зазвижда из врба и погоди га у чело и он паде на леђа у чамцу. Небо је било црвено и високо и спирално се извијало попут јагодице огромног палца, а унутрашња страна зуба му наједном тупо утрну. Једно весло склизну с виљушке и отплута низ воду.

Вода однесе чун поред пристана и даље поред краја острва. Сатри је лежао опружен на дну чамца, а крв му је обливала очи. Грана дрвета појави се спрам неба. Узвукао се, прихвативши бок чамца. Осећао је примесу гвожђа у грлу и испљунуо крваву слуз у воду. Клекнуо је изнад странице чамца и полио се водом по лицу, а лице му је било љигаво од крви и крв је плутала на води у згрушаним нитима. Нежно је дотакао јајасту оток. Цела лобања му је пулсирала, чак су га и очи болеле. Погледао је узводно ка острву и бесно опсовао. Друго весло је пливало неколико метара низ реку, па се запутио ка њему. Светло је и даље жмиркало на стеновитим плићацима и крв му је капала с чела и било му је мука. Дохватио је одлутало весло и вратио се узводно ка главном каналу. Посматрао је обалу острва, али ништа није видео. Убрзо му је стало крварење на глави.

Дол изађе на врата код Аба и одмери га од главе до пете. Хах, рече. Шта ти се десило?

Неки скот ме погодио каменом.

Мм-ммм, рече она, завртевши главом. Уђи.

Како је Аб?

Затворила је врата за њим.

Сатри скрену у загушљиву и замрачену собу. Што ми ниси рекла да је сјебан?

Не могу му ништа.

Где је, унутра?

Једном руком му је показала и разгрнула завесу. Испрва га није добро видео, али постепено се указаше црнчеве полузатворене и отеделе очи, његово блиставо изобличено лице. Повређена уста су му се болно покретала. Рекао је: Хеј, момче.

Сатри је чуо како удише у тишини. Хеј, Абе, рече. Како си?

Добро је. Таман сам задремо. Где си пошо на ваквој врућини? Јеси уватио коју рибу?

Ништа вредно помена. Је ли ти долазио доктор?

Грлен смех затресе улегле опруге на кревету. Преместио је главу на јастуку као да тражи мрачније место где ће је положити. Шта ће ми доктор?

Мислим да ти треба помоћ.

Може бити. Ал не треба ми нико да ме крпи ил да се моли за мене.

Да ти донесем нешто?

Јок, момче. Не треба ми ништа.

Неко ми је рекао да си хтео да пребијеш све у градском затвору.

А шта да радиш с том белом багром. Морају добити по глави свако мало.

Сећам се кад су последњи пут покупили Берда и Сема Сласера, полицајци су недељама шепали по Ноксвилу у завојима и шљивама.

Џоунс се насмеја себи у браду.

Како ствари стоје, рекао бих да ће тако бити и ове недеље.

Ах, рече Џоунс. Ал мени да је да се докопам само једног.

Који је то, Квин?

Џоунс није одговорио. Како је онај твој мали другар? рече. Није се још удавио у оном чамцу, а?

Још није.

Навраћо је неки дан овде да прода баби опилјке, како је реко.

Опилјке?

Тако је реко. Мени су личили на голубове. Запаково их је и све по реду. Није он баш нормалан, је л' тако?

Луд је у сто гради.

Џоунс се насмеја себи у браду. Идем до града. Да ти донесем нешто?

Јок.

Сигурно ти не треба ништа.

Окренуо је изубијано лице. Може једна услуга, момче.

Реци шта ти треба.

Иди до госпоје Мајке. Реци јој да би моро да је видим.

Зар Дол неће да оде до ње?

Дол неће да петљам с њом. Ал неће је отерати ако дође вамо.

Реци јој.

Шта још?

То је све. Био бих ти врло захвалан.

Добро. Чувај се и видимо се касније.

Важи, рече црнац.

Прешао је преко поља и прошао Авенију фронт и скренуо на стрми путељак од шљаке поред јата пилића и успаваног пса. Путељак је водио кроз багремову шуму, па су огромне махуне висиле посвуда на сунцу, запрљане и скривене под папирима донесеним ветром и набијеним међу поцрнеле горње гране, шатори од новина и ђубрета и остаци змајева исцепани и накинсули и насађени на трње багремова. Прешао је преко гвоздене канализационе цеви што је допола вирила из земље и спустио се у стару кречњачку јаму која беше напуњена градским ђубретом и поравната пре много година. Сад је то била мала чистина са шупом од голе даске на средини. Сатри сиђе стазом и изађе из сенке последњих стабала. Сврачак пролети. Неколико кричавих птица из унутрашњости нагнуло се с грана да га осмотри, гиздава дугорепа перад, није знао које врсте. Њихово измитарено перје лежало је по прашњавом дворишту. Пришао је вратима и покуцао надланицом.

Отвори их женски патуљак мрк као угаљ у црнини с малим наочарима златног оквира на ланцу око врата. Једва да је имала метар и двадесет, шака положена на кваку покрај уха као да је дете или дресирани кућни мајмун. Погледала је Сатрија и рекла: Е, ти ниси дошо због себе, рекла бих.

Нисам, госпојо, рече. Окренула је главу и благо је накривила. Рекао је: Дошао сам због Аба Џоунса. Хтео је да пита да ли бисте дошли до њега.

Уђи, рекла је и померила се уназад.

Ушао је с чудним осећајем покорности. Кад је затворила врата за њима, нашли су се у готово потпуном мраку. Повела га је ходником и кроз врата застрта завесом. Црне драперије биле су при-

куцане на рамове прозора. Назирао је сто и неколико столица и мали кревет.

Седи, рекла је.

Сео је за сто и погледао околу. Она беше изашла из собе. Необични ефекти настадоше из полумрака, налик утварама у сну. На столу се налазио цео асортиман сребрених ваза и свећњака и супених чинијица и здела прекривених листовима жутог целофана. Унутра је био и камин с поломљеном решетком ложишта постављеном на цигле, а изнад полице камина висило је фасетирано огледало. На полици лампа, ваза, мермерни сат. Нешто налик препарираној птици. Мањи предмети скривени у тмини. Електрични вентилатор на столу окретао се с једне стране на другу и засипао га периодичним налетима воњавог ваздуха. Цветне тапете биле су залепљене на голе даске страћаре, а њихови спојеви су се разишли и поцепали папир. Посвуда су висили портрети црнаца, необичне породице чија су лица озбиљним погледом посматрала из своје папирне прошлости. Висиле су у мраку као галерије проклетих. Њихова одећа кућне израде.

Чуо је шкрипу врата подрума. На огњишту посечено цвеће у плавој канти за угаљ се ускомеша и задрхта.

Чуо ју је како долази споља, резу на вратима и шум повлачења њене меке обуће. Ушла је и затворила врата за собом. На светлу, док су се врата затварала, видео је чивилук на којем су висиле вашарске птице што су се њихале и окретале на жицама кад задува ветар. Пришла му је и прихватила му главу руком и подигнула нешто ситно необичног облика умотано у врх старе чарапе. Сатри подиже руку да се одбрани. Чекај мало, рекао је. Шта је то?

Буди миран, рекла је.

Нагнуо се назад. Њена подлактица у његовој шаци попут трешчице.

Како је лепо бити глуп? рекла је. Лед, дечко. Седи с миром сад.

Завалио се у столицу, а она је положила хладну мокру крпу преко чворуге на његовом челу и узела му шаку у своју, у малецку шаку која би те подсетила на време кад си додиривао мајмуну руке кроз решетке или кад си имао ракуна за кућног љубимца. Навела му је руку до леда и оставила је ту. Речица воде му потече низ нос. Осетио је да му глава пријатно бриди.

Донеси мало овога и Џоунсу, рекао је.

Шта му је?

Гадно су га претукли прошле недеље у затвору. Мислим да зато жели да те види.

Баш њега брига за то. Он оће да побије своје непријатеље, то он оће.

Побије непријатеље? Сатри је био погнуо главу да вода капље с ње.

Мм-хмм.

Које непријатеље?

Док је стајала поред столице на којој је он седео, очи су јој биле у равни с његовима. Погледала га је. Лице на којем је почивало све и ништа. Лик исклесан од хладног црног воска. Показала му је шаком, испруживши руку и указавши на свет што је опстојао иза танких дашчаних зидова и иза багремове шуме, покретом и озбиљним и отменим који је препознавао бескрајне армије непоколебљивих бледоликих. То је било све. Гурнула је прст у уста да подеси зубе.

Сатри је устао и рекао да мора да пође.

Расклонила је завесу, па је прошао кроз њу и кренуо ка вратима. Застао је на њима с руком на кваци. Шта да кажем Џоунсу? рекао је.

Не могу да силазим доле.

Јако му је стало да дођеш.

Мм-хмм.

Потребно му је да дођеш.

Знам то.

Могу ли да га доведем овамо?

Зна он где сам ја.

Добро.

Отворио је врата. Бела светлост сунца га заслепи. Хвала за лед, рече.

Мм-хмм, рече она.

Кад је стигао до улице, лед се беше истопио, па је стао код Хауарда Клевингера да узме још једно парче. Подигао је зарђали поклопац шкриње за пиће и пребрао флаше хладне воде како би нашао комад одговарајуће величине, глатки облици клизили су унаоколо међу вратовима флаша с папирићима и листићима ољуштене фарбе. Воденица га је посматрао из столице за љуљање и кад се Сатри подигао изнад поклопца и приљубио себи комад леда на чело, овај се насмејао и засоптао и заљуљао и завртео главом.

Ха, ха, рече Сатри.

Ко ти је расцопо главу, душо?

Сатри се нагну назад. На картонском плафону били су прибодени комадићи папира чудноватог облика.

Коме си стао на жуљ, Сате?

Налетео сам на врата.

Хи хи, кикотао се Воденица.

Где ти је данас оно твоје опичено друштво?

Међу светом.

Добро је, рече Сатри. Држао је лед на глави и изашао. Клевингер, заваљен на столици с прекрштеним рукама, отвори једно око кад је прошао поред шанка и поново га затвори. Сатри се попе узбрдо ка граду.

Било је касно поподне кад се вратио. Седео је на трему и посматрао реку како протиче. Пре него што је пао мрак, устао је и отишао уз реку до Аба Џоунса.

Двојица белаца су пила пиво у углу, а Дол је пекла хамбургере на малом решоу у кухињици. Прошао је кроз ту просторију и размакао завесу. Кревет је био празан. Размакао је пластичну завесу за каду с друге стране. Џоунс је стајао за писоаром, подупрт једном руком о зид. Носио је гаће каки боје, а чак и на пригушеној светлости што је допирала с прозорчета окренутог реци Сатри је видео такве галаксије ожиљака и старих сад зараслих раздеротина и глатке и модре трагове од шавова да му се отео уздах. Изгледао је као неко тмасто филмско чудовиште скрпљено од делова нађених на гробљу и зашивено равнодушном руком. Сатри пусти завесу да падне.

Шта је рекла, момче?

Рекла је да ти дођеш горе код ње.

Гледао је у под у ишчекивању одговора. Џоунс није одговарао.

Рекао сам јој да ти је потребно да она дође, али није хтела ни да чује.

Добро.

Хоћеш да покушам поново?

Јок. Иди седи тамо и узми пиво.

Шта мислиш, да ли би могао да издржиш до горе?

Изаћи ћу горе за који дан.

Сатри се врати у предњу просторију.

Оћеш хамбургер? рекла је Дол.

Сатри рече да хоће.

Извадио је пиво из расхладне шкриње и отишао у даљи угао и сео. Она два човека су га посматрала. Сатри потегну велик гутљај из флаше и спусти је на мермер покрај лакта. Она се довуче у кућним папучама и спусти пред њега тежак тањир с хамбургером и неколико киселих краставаца и врати се назад.

Хеј, рече један од оне двојице.

Сатри га погледа.

Како је он добио први? Дошо је после нас.

Она подиже поглед иза пулта од шперплоче. Једно око јој је змиркало. Изгледала је бескрајно уморно. Он ради овде, рекла је.

Они погледаше Сатрија. Он подиже хамбургер и загризе велики залагај. Хамбургер је био поштено забиберен. Густа маст и мајонез кануше на тањир.

Хеј, друже, радиш овде?

Сатри их погледа. Нису изгледали добро.

Мого си нам донети још по једно пиво, друже стари.

Он показа на Дол. Реците њој, рекао је.

Па мајку му, рекла је да радиш овде. Ниси конобар?

Јеботе, дечко, можда дајемо добар бакшиш, а да ти то и не знаш.

Сатри спусти пиво и нагну се напред на столици. Рећи ћу вам нешто, глупаве дркације, рекао је. Ако натерате оног скота тамо да изађе напоље онако болестан какав јесте, убиће вас на лицу места.

Погледали су ка унутрашњости куће где је показао. Један се окрену према другом. Је л унутра? рече.

Јеби ме ако знам.

Мислио сам да је у затвору.

Сатри погледа Дол. Она је окретала плескавице, мрзовољно лице јој се пресијавало од масти и паре.

Видимо се напољу, пичко, рекао је човек за столом.

Нема проблема, рече Сатри. Довршио је хамбургер и искапио пиво и устао. Спустио је тањир и флашу на шанк и обрисао уста рукавом.

Колико сам дужан?

Ништа.

Хвала, Дол.

Не доводи ми ону вештицу вамо.

Сатри се осмехну. Ни неће да дође, рекао је.

Мм-хмм. Она изађе из шанка с тањирима, а Сатри продужи ка вратима. Ослушноу је хоће ли они људи нешто рећи, али нису.

Завукао се у кревет не упаливши лампу и пробудио недуго након свитања и изашао на реку да затегне струкове.

Кад се вратио уз воду с уловом, Индијанчев чун је био привезан за стене под литицом, а Индијанац му се јавио с њеног врха продорним звиждуком.

Сатри му махну.

Индијанац скупи шаке око уста и довикну му да пристане. Сатри подиже лево весло плоштимице и приђе у сенку стења. Индијанац је силазио одозго стазом. Сатри је подигао весла и чекао.

Уловио сам нам корњачу, рече Индијанац. Сагнуо се да погледа Сатрија. Шта ти се десило?

Шта?

Показао је на Сатријеву главу. Сатри нежно дотаче рану прстом. То сам јуче зарадио. Од твојих другара.

Мојих другара?

Кад сам се враћао пошто сам те оставио, неко ме пресекао и гађао праћком.

Богами је озбиљан стрелац.

Сатри диже поглед да види да ли се Индијанац смешка, али није. Устао је и спустио се низ стене. Дођи, рече. Да ти покажем вечеру.

Сатри изађе из чамца помоћу конопца и привеза га. Индијанац је већ био дохватио канап између стења и извлачио га једном па другом руком. Гломазно створење се појави и нестало. Ушло је у сенку дубоке воде под стенама и потонуло полако међу уско-мешаним риблим главама. Сатри заклони очи од сунца. Створење се подиже, повучено за главу, сенка боје маховине поприми облик, избраздана лобања под кожом. Индијанац је упро ногама о тло и извукао га из реке на стење где се оно цедило и шћућурило, посматрајући их змиркавим злокобним свињским очима. Било је везано за доњу вилицу комадом жице и Индијанац узме жицу и повуче је. Корњача устукну и засикта, разјапивши чељусти. Индијанац извади перорез и отвори га и натегну корњачин опсцени врат и хитрим покретом сечива нагоре одсече јој главу. Сатри махинално узмакну. Корњачина избраздана глава висила је са жице, а међу упртим предњим ногама остала је да зјапи црна и смежурана псећа пичка која је полако избацивала угрушке готово црне крви. Крв је текла преко камења и капала у воду, а корњача се споро окрену на стени и крену према реци.

Индијанац развеза жицу и баца главу у реку и дохвати корњачу за реп и окрену је према Сатрију да је прихвати, оставивши крвав траг иза ње.

Сатри пружи руку да је ухвати за задњу ногу, али кад јој је дотакао шапу, она се увуче под крљушасту стреху оклопа.

Ту, можеш је ухватити за реп.

Ухватио ју је изнад Индијанчеве руке и понео обезглављену корњачу. Крв је капала и шкропила камење.

Колико мислиш да је тешка?

Не знам, рече Сатри. Велико чудо. Петнаестак кила?

Може бити. Спусти је доле да је средимо.

Сатри спусти корњачу на стену, а Индијанац претражи око-лину док не нађе повелики камен.

Пази, рече.

Сатри устукну за корак.

Индијанац подиже камен и удари њиме по леђима корњаче. Оклоп попусти уз гњецав звук крхања.

Нисам никад видео да неко овако чисти корњачу, рече Сатри. Али Индијанац је већ клечао и секао поломљене плоче оклопа перорезом и бацао их у реку. Откинуо је месо корњаче од пластрона и истиснуо палцем сувишну утробу. Одрао јој кожу с ногу. Оно што му је сад обезглављено висило у шаци кад га је подигао увис беше влажна сива фетална маса, нејасни атавизам, млитав и капав.

Има много меса, рече Индијанац. Положио ју је на стену и сагнуо се и махнуо оштрицом ножа по води.

Како је спремаш, рече Сатри.

Ставим у лонац и полако кувам. Много поврћа. Много црног лука. Имам и неке своје ствари које ставим. Дођи да ти покажем.

Морам прво до града да продам ову рибу. Колико јој треба да се скува?

Три-четири сата.

А да навратим вечерас?

Може.

Сатри је гледао у врећасто обличје одеране корњаче што се цедила из Индијанчеве руке.

Гледај да дођеш, рекао је Индијанац.

СТИЖЕМ.

Одгурнуо се у чуну и узео весла. Индијанац подиже корњачу и зањиха је пред њим као кандило.

(одломак)

Превео с енглеског
Иџор Цвијановић